

Hukuk Bülteni

Sermaye Piyasaları | Ekim 2025

KOLAYLAŞTIRILMIŞ USULDE BİRLEŞMENİN SERMAYE PİYASASI MEVZUATINDAKİ YERİ VE ARTAN ÖNEMİ

Şirket birleşmeleri, özellikle ekonomik dalgalanmaların ve sektörel dönüşümlerin hız kazandığı dönemlerde, şirketlerin büyüme, yeniden yapılanma ve rekabet gücünü artırma stratejilerinde önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ("TTK") ve sermaye piyasası mevzuatı kapsamında öngörülen kolaylaştırılmış usulde birleşme, işlem süreçlerini hızlandıran ve bazı hukuki yükümlülükleri ortadan kaldıran yapıyla dikkat çekmektedir. Son dönemde uygulamada daha yaygın şekilde tercih edilen bu birleşme modeli, halka açık anonim şirketler açısından da önemli kolaylıklar sağlamaktadır.

1. Kolaylaştırılmış Usulde Birleşmenin Hukuki Dayanağı ve Koşulları

1.1. TTK Düzenlemeleri

Kolaylaştırılmış usulde birleşme, TTK'da düzenlenmiş özel bir birleşme türüdür. Bu usul, belirli şartlar altında birleşme sürecinin sadeleştirilmesine ve bazı prosedürlerin uygulanmamasına imkân tanır. Tanınan kolaylıklardan en önemlisi, birleşmeye ilişkin işlemlerin genel kurul onayına sunulması zorunluluğunun bertaraf edilmesidir. Kolaylaştırılmış usulde birleşmeye ilişkin temel düzenlemeler TTK'nın 155. maddesi ve devamı maddelerinde yer alır.

Kolaylaştırılmış usulde birleşme yalnızca sermaye şirketleri arasında öngörülmüş olup, kıyas yoluyla şahıs şirketlerine uygulanamamaktadır. Kolaylaştırılmış usulde birleşme, özellikle grup şirketleri arasında yürütülen yapısal değişikliklerde süreci hızlandırmak amacıyla kullanılmaktadır. Uygulamada çoğunlukla bir şirketler topluluğundaki hâkim şirketin bağlı şirketleri ile devralma yoluyla birleşmesi şeklinde karşımıza çıkar.

Kolaylaştırılmış usulde birleşmeden yararlanabilmek için, birleşmeye katılan şirketlerin türü ile aralarındaki hâkimiyet ilişkisi belirleyicidir. Tam hakimiyet, yani devralan şirketin devrolunan şirketin oy hakkı veren tüm paylarına sahip olması durumunda ve aynı hâkim kişi veya şirketin iki bağlı şirkette de tüm paylara sahip olduğu kardeş şirket birleşmelerinde, birleşme raporu, genel kurul onayı alınması ve ortaklara inceleme hakkı tanınması zorunlu değildir, ayrıca

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

sermaye artırımını yapılmaz. %90 oranında hâkimiyet bulunan durumlarda ise birleşme raporu ve genel kurul onayı yine aranmaz; ancak pay değişim oranı, ayrılma akçesi ve ortakların yeni paylarına ilişkin bilgiler sözleşmede yer almalıdır. Bu hâlde azınlık pay sahiplerine gerçek pay değerine denk gelen isteğe bağlı ayrılma akçesi teklif edilmelidir; aksi hâlde azınlık pay sahipleri, iptal veya denkleştirme davası açabilir. TTK bu düzenlemelerle, birleşme sürecinin basitleştirilmesini sağlarken azınlık haklarının korunmasını da güvence altına almıştır.

1.2. Sermaye Piyasası Mevzuatı

Sermaye piyasası mevzuatında da kolaylaştırılmış usulde birleşmeye ilişkin özel hükümler yer almakta olup, bu düzenlemeler halka açık anonim şirketlerin tabi olduğu kuralları belirlemektedir. Genel olarak TTK ile Sermaye Piyasası Kurulu ("**Kurul**") tarafından çıkarılan II-23.2 sayılı Birleşme ve Bölünme Tebliği'nin ("**Tebliğ**") hükümleri birbirleri ile uyumlu olmakla birlikte, bazı farklılıklar da mevcuttur. Tebliğ'in 13. maddesinde, halka açık anonim şirketlerin gerçekleştireceği kolaylaştırılmış usulde birleşme işlemleri düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre, birleşme üç halde kolaylaştırılmış usulde gerçekleştirilebilmektedir: (i) devralan halka açık anonim şirketin, devrolunan şirketin oy hakkı veren paylarının doğrudan veya dolaylı olarak en az %95'ine sahip olması durumu, (ii) halka açık anonim şirket paylarından devrolunan şirketlerin ortaklarına pay verilmesini gerektirmeyen durumlar ve (iii) halka açık anonim şirket paylarından devrolunan şirketlerin ortaklarına pay verilmesi gereken ancak halka açık anonim şirket paylarının nakit karşılığının devrolunan şirketlerin ortaklarına seçimlik hak olarak önerilmesi durumu.

Tebliğ uyarınca, devralan şirket tarafından, birleşmenin kolaylaştırılmış usulde yapılmasına imkân sağlayan koşulların sağlandığına dair beyan verilmesi gerekir. Ayrıca, bu usulde halka açık anonim şirketlerin diğer birleşme işlemleri için aranan birleşme raporu, bağımsız denetim raporu ve uzman kuruluş görüşü gibi belgelerin hazırlanması zorunlu değildir. Yani adil ve makul değişim oranı hesaplanmaksızın birleşme gerçekleştirilebilecektir. Yine bu usulde de TTK'ya paralel olarak genel kurul onayı gerekmeyecektir. Bununla birlikte, birleşmeye ilişkin olarak Kurul'a sunulmak ve Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda ilan edilmek üzere bir "duyuru metni" hazırlanması zorunludur. Bu duyuru metninde, birleşmenin amacı, yapısı, oranları ve yatırımcılar açısından önemli olabilecek diğer hususlar şeffaf bir biçimde açıklanmalıdır.

II-23.3 Önemli Nitelikteki İşlemler ve Ayrılma Hakkı Tebliği'nin 15. maddesinde kolaylaştırılmış usulde birleşme işlemlerinde ayrılma hakkı doğmayacağı düzenlenmiştir, ancak ayrılma hakkı ile sağlanması amaçlanan koruma, TTK hükümleri ile paralel olarak, devrolunan şirketin ortaklarına devralınan payların nakit karşılığının seçimlik hak olarak önerilmesi ile yerine getirilmektedir.

Halka açık bir anonim şirket ile kapalı bir şirketin kolaylaştırılmış usulde birleşmesi işleminde, kapalı şirketin devralan olduğu birleşme hâli, TTK veya Tebliğ'de açıkça düzenlenmemiş olmakla birlikte, teorik olarak mümkündür. Ancak bu tür bir yapı uygulamada neredeyse hiç görülmemektedir; zira birleşme sonucunda kapalı şirket, doğrudan halka açık anonim şirket statüsü kazanamayacaktır. Bu durum, sermaye piyasası mevzuatı bakımından çeşitli teknik ve idari karmaşıklıklara yol açabilir. Bu nedenle, uygulamada halka açık şirketin devralan sıfatıyla hareket ettiği birleşme yapısının tercih edilmesi ve bu şekilde halka açıklık statüsünün devamının sağlanması, en uygun ve pratik çözüm olarak değerlendirilmektedir.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Sonuç olarak, sermaye piyasası mevzuatında kolaylaştırılmış usulde birleşme, halka açık anonim şirketlerin sermaye yapılarındaki hâkimiyet ilişkileri çerçevesinde daha sade bir birleşme süreci yürütmesine olanak tanımaktadır. Ancak bu süreç, Kurul'un gözetim ve denetimine tabidir ve yatırımcıların korunması temel ilke olarak benimsenmiştir. Dolayısıyla, TTK hükümleri, Tebliğ hükümleri ile değerlendirilerek uygulanmalıdır.

2. Genel Değerlendirme

Gerek TTK gerekse sermaye piyasası mevzuatı kapsamında kolaylaştırılmış usulde birleşme işlemlerine tanınan kolaylıklar sayesinde birleşme süreci hem hukuki hem de idari açıdan önemli ölçüde sadeleşmektedir ve böylelikle işlem süresinin kısılmasına ve maliyetlerin azalmasına doğrudan katkı sağlanmaktadır.

Bu çerçevede kolaylaştırılmış usulde birleşme, şirketlere uygulamada önemli avantajlar sunmakta; belirli belge ve onay yükümlülüklerinden kolaylık sağlayarak birleşme süreçlerinin daha hızlı, daha düşük maliyetli ve daha az idari yüküyle tamamlanmasına olanak tanımaktadır. Dolayısıyla bu yöntem, yalnızca hukuki değil, aynı zamanda stratejik ve ekonomik açıdan da şirketler için önemli bir olanak sunmaktadır. Özellikle grup içi yapılanmaların sadeleştirilmesi, benzer faaliyetlerin tek çatı altında toplanması, sermaye kaybı yaşayan şirketlerin tasfiye sürecine girmeksizin yeniden yapılandırılması ve azınlık pay sahiplerinin çıkarılması gibi operasyonel ve yapısal dönüşümlerde önemli rol oynamaktadır. Rekabetin azaltılması, pazar payının artırılması, vergi avantajlarından yararlanılması, girdi maliyetlerinin düşürülmesi ve genel verimliliğin artırılması gibi çok sayıda hedef doğrultusunda tercih edilen bu birleşme modeli, şirketlerin dışsal büyüme stratejileri kapsamında etkili bir yeniden yapılanma aracı olarak öne çıkmakta, rekabet gücünü koruyan bir büyüme stratejisi olarak şirketler için sürdürülebilirliği desteklemektedir.

İLETİŞİM

Av. Hasan H. Yaşar

hyasar@kolcuoglu.av.tr

Av. Sinem Nilsu Bayazıt

snbayazit@kolcuoglu.av.tr